04.11.26 ,Ynet

הרופא לא ראה דבר - זו בדיקת הדם שהובילה לאבחון סרטן ראש-צוואר

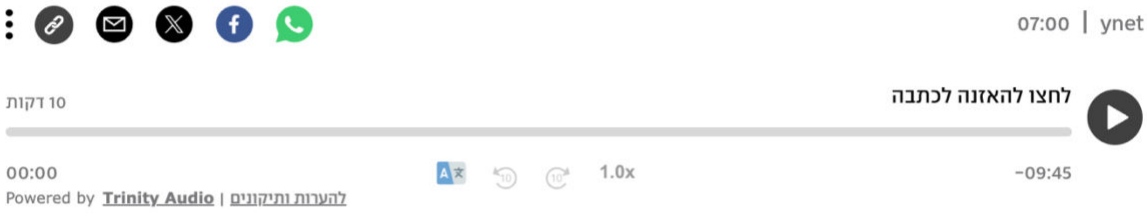

הרופא לא ראה דבר - זו בדיקת הדם שהובילה לאבחון סרטן ראש-צוואר

במשך שנים הקפיד בְּרַיְיס על בדיקות רפואיות שגרתיות והיה בטוח שאם משהו אינו כשורה, הוא או הרופא יבחינו בכך. אלא שלמרות שלא סבל מתסמינים מחשידים, בדיקת דם פשוטה שעבר בעקבות חשיפה לחומרים כימיים בשירותו הצבאי העלתה חשד לסרטן באזור הראש והצוואר. לאחר בירור רפואי אובחנה המחלה והוא החל לקבל טיפול. "אני אסיר תודה שהסרטן התגלה ושיכולתי לקבל טיפול", הוא מספר

בשיתוף אונקוטסט

במשך שנים הייתה לבְּרַיְיס תפיסה ברורה למדי בכל הנוגע לבריאותו: הוא הקפיד לעבור בדיקות רפואיות כלליות אחת לשנה, והאמין שאם משהו אינו כשורה, הגוף כבר יאותת לו על כך. במידה והוא לא יבחין בעצמו בסימפטומים, הרופא יזהה אותם. "הסתפקתי בבדיקות השנתיות וחשבתי שאם תהיה בעיה, אני או הרופא נבחין בה", הוא מספר. "אבל התברר לי שזה לא תמיד עובד ככה".

בריס לא סבל מכאבים, לא הבחין בגוש או בשינוי חריג בגופו ולא חווה תסמין שעורר חשד. גם בבדיקות השגרתיות לא נמצא דבר שהצביע על אפשרות של מחלת הסרטן. למעשה, מה שהוביל אותו לעבור בדיקה נוספת לא היה מצבו הבריאותי באותה עת, אלא דווקא אירוע מהעבר שלו.

בריס שירת במשך יותר מ-25 שנה בצבא ארצות הברית, בשירות סדיר ובמילואים, בין היתר ביחידת הסיור המיוחדת Force Reconnaissance של חיל הנחתים האמריקני. במהלך שירותו בבסיס מחנה לג'ון שבצפון קרוליינה, הוא נחשף לדבריו לחומרים כימיים מסוכנים. אלא שבמשך שנים הוא לא ייחס לכך חשיבות מיוחדת. "לא ממש דאגתי", הוא נזכר. "חשבתי שפשוט נוקטים אמצעי זהירות".

עם השנים החל בריס לשמוע סיפורים שהעלו בו חששות לגבי השלכות החשיפה לחומרים הכימיים במהלך שירותו הצבאי. אחד מחבריו ליחידה נפטר מסרטן, והאירוע גרם לו להתייחס אחרת למה שחווה בעבר. "ידעתי שבשלב מסוים אצטרך להיבדק", הוא מספר. כשחיפש אפשרויות לבדיקות לגילוי מוקדם של סרטן, נתקל במידע על בדיקת "גלרי" והחליט לעבור אותה. "קראתי שהבדיקה יכולה לזהות סימנים למגוון רחב של סוגי סרטן, בהם כמה מהקטלניים ביותר", הוא אומר. "חשבתי לעצמי שזו בדיקה שכדאי לי לעשות".

כשבועיים לאחר שנלקחה ממנו דגימת הדם, התקבלה תוצאה שהפתיעה אותו. בבדיקה זוהה אות המעיד על אפשרות לקיומו של סרטן בגופו, כאשר מקורו המשוער היה באזור הראש והצוואר.

בעקבות שירותו הצבאי: ברייס חלה בסרטן (קרדיט: GRAIL)

בעקבות התוצאה פנה ברייס מיד לרופא והחל בסדרת בדיקות לבירור הממצא, שכללה בין היתר בדיקות הדמיה מסוג PET ו-CT ובדיקות אבחנתיות נוספות. בסיום הבירור התקבלה האבחנה - סרטן מסוג קרצינומה של תאי קשקש באזור הלוע. "הרופא חזר אליי ואמר: 'יש לך קרצינומה של תאי קשקש, סוג של סרטן האורופרינקס (הלוע הפומי)'", הוא מספר.

מה שהפתיע את ברייס במיוחד היה העובדה שזמן קצר קודם לכן עבר בדיקה רפואית שגרתית, שבה לא נמצא דבר שעורר חשד. "הרופא לא הבחין בשום דבר חריג, והוא היה מופתע כשחזרתי אליו עם התוצאות", הוא נזכר. "הוא אמר משהו כמו: 'וואו, הבדיקה הזאת זיהתה את הסרטן שלך'".

סיגנל אחד, יותר מ-50 סוגי סרטן

"גלרי" היא בדיקת סקר חדשנית לגילוי מוקדם של יותר מ-50 סוגי סרטן באמצעות דגימת דם אחת, בהם גם סוגי סרטן שאין עבורם כיום בדיקות סקר שגרתיות. "גלרי" עושה שימוש בטכנולוגיה מתקדמת לזיהוי חתימה אפיגנטית ייחודית של תאי סרטן בדם. הבדיקה מנתחת דפוסי מתילציה על DNA חופשי בדם (circulating cell-free DNA) ובאמצעות אינטליגנציה מלאכותית מזהה סיגנלים ספציפיים לתאים סרטניים שעשויים להעיד על נוכחות של מחלת סרטן פעילה במועד הבדיקה. יכולת זו מאפשרת לא רק לאתר את נוכחות הסרטן, אלא גם לקבוע את מקורו המשוער בגוף, ובכך יכולה לסייע בהכוונת המשך הבירור הרפואי.

חשוב להדגיש כי "גלרי" אינה בדיקה אבחנתית. תוצאה של "אותר סיגנל לסרטן" אינה מהווה אבחנה של סרטן, ונדרש המשך בירור באמצעות בדיקות אבחנתיות, כמו הדמיה או ביופסיה, כדי לאשר או לשלול מחלה ממארת. גם תוצאה של "לא אותר סיגנל לסרטן" אינה שוללת לחלוטין את האפשרות לקיומו של סרטן. הבדיקה מיועדת לשימוש בנוסף לבדיקות הסקר השגרתיות המומלצות, ולא כתחליף להן.

סרטן ראש וצוואר הוא שם כולל לקבוצה של גידולים ממאירים שעלולים להתפתח באזורים שונים, בהם חלל הפה, הלוע, הגרון, האף והסינוסים. מרבית הגידולים הללו הם מסוג קרצינומה של תאי קשקש, כפי שאובחן אצל ברייס. בארצות הברית, גידולי ראש וצוואר מהווים כ-4% מכלל מקרי הסרטן, והם שכיחים יותר בקרב גברים ובני 50 ומעלה. אחד האתגרים באבחון המחלה הוא שבשלבים המוקדמים, כאשר הגידול עדיין קטן, לא תמיד מופיעים תסמינים ברורים שעשויים לעורר חשד. נוסף על כך, כיום אין בדיקת סקר שגרתית המומלצת לאוכלוסייה הכללית לגילוי מוקדם של גידולים אלה.

עבור ברייס, האבחנה הייתה רגע מטלטל ששינה באחת את האופן שבו הסתכל על חייו ועל עתידו. "כשאתה שומע את המילה סרטן, זה מכה בך", הוא מספר. "אתה מיד מתחיל לחשוב כמה זמן עוד נשאר לך לחיות. אתה פשוט לא יודע".

הוספת "גלרי" הגדילה פי 6.5 את מספר מקרי הסרטן שהתגלו

סיפורו של ברייס ממחיש את הפוטנציאל של בדיקות דם לזיהוי סימנים לסרטן עוד לפני הופעת תסמינים, אך גם מעלה שאלה מרכזית - האם הוספת בדיקה המסוגלת לזהות אותות המעידים על סוגים רבים של סרטן, לצד בדיקות הסקר הקיימות, יכולה להוביל לאבחון מוקדם יותר של המחלה? זו בדיוק השאלה שנבחנה במחקר רחב היקף בשם NHS-Galleri, שנערך בבריטניה.

במחקר השתתפו יותר מ-142 אלף בני אדם בגילי 50-77 באנגליה. המשתתפים מסרו דגימות דם בשלושה סבבים, בהפרש של שנה זה מזה. החוקרים השוו בין קבוצה שבה נעשה שימוש בבדיקת גלרי בנוסף לבדיקות הסקר השגרתיות, לבין קבוצת ביקורת שבה נמשכו בדיקות הסקר המקובלות, במטרה לבחון אם הבדיקה החדשה יכולה לשפר את הגילוי המוקדם של סרטן.

עלייה של 16% באבחון 12 סוגי סרטן בשלבי 1 ו-2 (קרדיט: GRAIL)

בתוצאות המחקר שהוצגו בכנס ASCO 2026 נמצא כי הוספת "גלרי" לבדיקות הסקר המקובלות הגדילה פי ארבעה את מספר מקרי הסרטן שהתגלו באמצעות סקר. בנוסף, נרשמה עלייה של 16% באבחוני 12 סוגי הסרטן שהוגדרו מראש בשלבים 1-2, וכן ירידה של 25% במספר מקרי הסרטן שאובחנו בעקבות פנייה דחופה או חירום למערכת הבריאות.

אחד הממצאים הבולטים היה הירידה באבחוני שלב 4, השלב שבו המחלה כבר התפשטה לאיברים מרוחקים. בקרב 12 סוגי הסרטן שנכללו בניתוח נרשמה ירידה של 9% בסבב הראשון, 22% בשני ו-26% בשלישי.

לצד הנתונים המעודדים, חשוב לציין כי נקודת הסיום הראשית של המחקר - ירידה מובהקת באבחוני סרטן בשלבים 3 ו-4 יחד - לא הושגה. החוקרים ממשיכים לעקוב אחר המשתתפים כדי לבחון בין היתר את ההשפעה ארוכת הטווח על תוצאות הטיפול ועל תמותה מסרטן.

נתונים נוספים הוצגו באותו כנס ממחקר PATHFINDER 2, שכלל 35,878 נשים וגברים בני 50 ומעלה בארצות הברית ובקנדה. המחקר בחן את "גלרי" ככלי משלים לבדיקות הסקר הקיימות. בהשוואה לבדיקות הסקר המומלצות לסרטן השד, צוואר הרחם, המעי הגס והריאה, הוספת "גלרי" הגדילה פי 6.5 את מספר מקרי הסרטן שהתגלו באמצעות סקר. 53% ממקרי הסרטן החדשים שזוהו באמצעות Galleri היו בשלבים 1–2, ו–70.9% בשלבים 3–1.

לצד הממצאים המחקריים, נרשמה לאחרונה התפתחות נוספת בארצות הברית – פאנל מומחים מייעץ של מינהל המזון והתרופות האמריקני (FDA) המליץ על אישור בדיקת "גלרי". מדובר בצעד משמעותי בדרך לאפשרות של שימוש רחב יותר בבדיקה, שנועדה לזהות סימנים למגוון סוגי סרטן באמצעות דגימת דם אחת.

"אסיר תודה שהסרטן התגלה": ברייס בימים שאחרי האבחנה (קרדיט: GRAIL.)

"אני שמח להיות בחיים"

עבור ברייס, מאחורי הנתונים והמחקרים עומד סיפור אישי ששינה את חייו. הוא לא חש חולה, לא סבל מתסמינים מחשידים וגם בבדיקה הרפואית השגרתית לא נמצא דבר חריג. רק בדיקת הדם העלתה חשד שהוביל לבירור ולאבחון הסרטן. מאז הוא עבר טיפול, וכיום, לדבריו, מצבו טוב. "אני אסיר תודה שהסרטן התגלה ושניתנה לי האפשרות לקבל טיפול", הוא אומר. "עד עכשיו מצבי טוב, ואני פשוט שמח להיות בחיים".

בישראל בדיקת "גלרי" זמינה באמצעות אונקוטסט. הבדיקה מוצעת לאנשים בעלי סיכון מוגבר להתפתחות סרטן, כגון בני 50 ומעלה, והיא מיועדת להשתלב לצד בדיקות הסקר השגרתיות המומלצות על ידי הרופא ומשרד הבריאות – ולא להחליף אותן.

למידע על הבדיקה לחצו כאן

להזמנת הבדיקה לחצו כאן

בחסות אונקוטסט